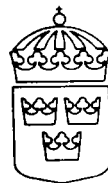

Kulturutskottets yttrande

1987/88:8 y

om bidrag till studieförbunden m.m. (prop. 1987/
88:100 bil. 10 delvis)

KrU
1987/88:8 y

Till utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet har den 2 februari 1988 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1987/88:100 bil. 10 punkt C 4. Bidrag till studieförbunden m.m. i de delar som rör kulturutskottets verksamhetsområde jämte motionerna 1987/88:Ub213, Ub274 och Ub816 yrkande 28.

Utskottet

I propositionen föreslås en ökning av anslagsposten Bidrag till kulturverksamhet med drygt 4 milj. kr. till totalt ca 107,5 milj. kr. Av anslagshöjningen beräknas 1 milj. kr. för den kulturverksamhet som bedrivs av Svenska Idrottsrörelsens studieförbund (SISU) och ca 3,1 milj. kr. för prisomräkning.

Bidraget är avsett att utgöra ett stöd till anordnande av kulturprogram i studieförbundens egen verksamhet och i det övriga föreningslivet samt att möjliggöra förberedelser i vid mening för sådana arrangemang. Bidraget ger möjlighet också för professionellt arbetande artister och konstnärer att nå ut till nya grupper.

Kulturrådet påpekar i sin anslagsframställning för budgetåret 1988/89 att statsbidraget till kulturverksamhet i studieförbunden tillsammans med den estetiska studiecirkelverksamheten utgör ett mycket viktigt instrument för de kulturpolitiska insatserna lokalt. Myndigheten konstaterar att studieförbunden är utöver kommunerna den största arrangören av kulturprogram. På många orter är studieförbundens kulturprogram den huvudsakliga möjligheten att på hemorten möta musik och teaterföreställningar eller se en utställning. Verksamheten ger också ett betydande antal arbetstillfällen för kulturarbetare.

En förutsättning för att kulturverksamheten skall kunna utvecklas positivt i framtiden är enligt kulturrådet att de nuvarande bidragsmedlen förstärks. Kvaliteten på verksamheten tunnas ut när andelen statsbidragsberättigade kostnader sjunker år från år. Kulturrådet påpekar att statsbidraget i dag inte täcker mer än ca 45% av bidragsberättigade kostnader. Vid införandet av bidraget 1981 förutsattes bidraget kunna täcka högst 75% av de bidragsberättigade kostnaderna utöver den del som berättigar till 100-procentigt bidrag. Kulturrådet har därför för budgetåret 1988/89 begärt en bidragsförstärkning med 20 milj. kr. Denna förstärkning motiveras dels av pedagogiska skäl, dels

av att kvaliteten på verksamheten måste bibehållas. I kulturrådets långtidsbedömning för perioden 1988/89–1992/93 föreslås en uppräknig med 10 milj. kr. vardera under åren 1989/90–1992/93.

I motion Ub816 (m) yrkas att anslagsposten skall föras upp med 75 406 000 kr. vilket är en minskning med 32,1 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag.

Sedan år 1983 har utskottet årligen behandlat motionsförslag om att bidraget till kulturverksamhet skall minskas. Utskottet har därvid erinrat om den betydelse som bidraget har för den lokala kulturverksamheten och framhållit att om bidraget minskas skulle det få icke acceptabla effekter. Utskottet finner inte anledning att ändra uppfattning och anser alltså att utbildningsutskottet bör avstyrka motion Ub816 yrkande 28.

Centerpartiet föreslår i motion Ub274 en höjning med 9 milj. kr. I den motivering till förslaget som lämnas i motion Kr242 erinrar motionärerna om att kulturrådet i rapporten (1986:6) Kultur i studieförbunden konstaterar att kulturverksamheten inom studieförbunden har varit mycket positiv. Bidragsnivån har dock urholkats och utgår i dag med knappt 45% av bidragsberättigade kostnader. Motionärerna menar att denna minskning av bidraget drabbar inte minst kulturaktiviteter som vänder sig till barn och ungdom. Genom den föreslagna anslagshöjningen skulle kostnadsutvecklingen i någon mån kunna kompenseras.

Vänsterpartiet kommunisterna hänvisar i motion Ub213 till kulturrådets förslag i anslagsframställningen. I motiveringen hävdar motionärerna att amatörkulturen har en viktig roll i det svenska samhället. Villkoren för sådan folkbildningsverksamhet som är inriktad på amatörkulturen bör därför förbättras. Motionärerna föreslår att riksdagen skall göra ett uttalande om att stödet till kulturgrupper inom en femårsperiod bör bli likvärdigt med stödet till studiecirklar.

Med anledning av förslagen i motionerna Ub274 och Ub213 vill utskottet erinra om att kulturministern i det inledande avsnittet i budgetpropositionen (s. 36) framhåller att kulturengagemanget ofta börjar i folkbildningen. Folkhögskolor och studieförbund har utvecklat en studieverksamhet på kulturområdet som har både bredd och kvalitet. Utskottet har också vid flera tillfällen tidigare behandlat frågan om en utjämning i ekonomiskt hänseende mellan studiecirkelarna och kulturverksamheten i studieförbunden (senast KrU 1984/85:2 y) och uttalat att det är angeläget att den skillnad i bidragshänseende som föreligger mellan studiecirkelarna och kulturgrupperna kan utjämnas.

Med hänsyn till statsmakternas målsättning att det skall bedrivas en stram budgetpolitik anser sig utskottet dock inte böra förorda en höjning av anslagsposten utöver vad regeringen föreslagit. Utbildningsutskottet bör alltså avstyrka motion Ub274.

Utskottet är inte heller berett att föreslå riksdagen att göra den framställning till regeringen som önskas i motion Ub213. Motionen bör alltså avstyrkas.

Utbildningsutskottet bör enligt kulturutskottets mening tillstyrka regeringens förslag till medelsberäkning för Bidrag till kulturverksamhet samt till Folkbildningsförbundet och länsbildningsförbunden.

KrU 1987/88:8 y

Stockholm den 1 mars 1988

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Catarina Rönning (s), Maja Bäckström (s), Karl Boo (c), Lars Ahlmark (m), Anders Nilsson (s), Sylvia Pettersson (s), Margareta Mörck (fp), Erkki Tammenoksa (s), Alexander Chrisopoulos (vpk), Claes Rensfeldt (s), Margareta Fogelberg (fp), Håkan Stjernlöf (m) och Stina Gustavsson (c).

Avvikande meningar

1. Medelsberäkningen för kulturverksamhet m.m.

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Sedan år" och slutar med "yrkande 28" bort ha följande lydelse:

Förslaget i motion Ub816 om en minskning av bidraget till kulturverksamhet bör bedömas utifrån den ekonomiska politik som moderata samlingspartiet för fram. I de besparingsåtgärder på statens budget som föreslås ingår även vuxenutbildningen till vilken studieförbunden hör. Förslagen till besparingar av bidragen till studieförbunden syftar bl.a. till att statens styrning av dessas verksamhet skall minska och att de olika studieförbunden skall få jämförbara arbetsvillkor.

Bidraget till kulturverksamhet har ökat under senare år. Även inom ramen för ett reducerat bidrag bör det därför finnas möjligheter att stödja olika kulturaktiviteter samt att engagera konstnärer och kulturarbetare.

Kulturutskottet tillstyrker alltså förslaget i motion Ub816.

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Med anledning" och på s. 3 slutar med "och länsbildningsförbunden." bort ha följande lydelse:

Utskottets ställningstagande i det föregående innebär att motionerna Ub274 och Ub213 bör avstyrkas.

Utbildningsutskottet bör sålunda föreslå riksdagen att beräkna 75 406 000 kr. för kulturverksamhet i studieförbunden och 3 208 000 kr. till Folkbildningsförbundet och länsbildningsförbunden.

2. Medelsberäkningen för kulturverksamhet m.m.

KrU 1987/88:8 y

Karl Boo och Stina Gustavsson (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Med hänsyn" och på s. 3 slutar med "och länsbildningsförbunden" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att en förstärkning av bidragsmedlen är nödvändig. Utskottet vill erinra om att kulturrådet i sin anslagsframställning konstaterar att antalet kulturgrupper under perioden 1984/85 – 1985/86 har minskat med 2 000. Statsbidraget täcker i dag endast ca 45 % av bidragsberättigade kostnader. Med hänsyn till den betydelse som studieförbundens kulturverksamhet har inte minst utanför storstadsområdena och de större tätorterna är denna utveckling oroväckande. Den urholkning av bidraget som skett under de senaste åren drabbar inte minst kulturaktiviteter som vänder sig till barn och ungdom. Utskottet tillstyrker därför förslaget i motion Ub274 om en höjning av anslaget med 9 milj. kr.

Utskottet är inte berett att föreslå riksdagen att göra den framställning till regeringen som önskas i motion Ub213. Motionen bör alltså avstyrkas.

Utbildningsutskottet bör föreslå riksdagen att beräkna 116 546 000 kr. för kulturverksamhet i studieförbunden samt till Folkbildningsförbundet och länsbildningsförbunden 3 208 000 kr.

3. Medelsberäkningen för kulturverksamhet m.m.

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Utskottet är" och slutar med "alltså avstyrkas" bort ha följande lydelse:

Amatörkulturen spelar en viktig roll i vårt samhälle. Den utgör en grund för klassmässig, lokal och nationell identitet. Den kan också vara en fritidsverksamhet som bidrar till att bygga upp självförtroende och samhörighet vid arbetslöshet och arbetstidsförkortningar. Det är därför angeläget att villkoren för den folkbildningsverksamhet som är inriktad på amatörkultur förbättras. Kulturrådet påpekar i sin anslagsframställning att bidraget till kulturverksamhet inom studieförbunden inte följt kostnads- och verksamhetsutvecklingen. Budgetåret 1985/86 motsvarade bidraget endast ca 45% av de statsbidragsberättigade kostnaderna. Utskottet anser i likhet med motionärerna att bidraget till kulturverksamhet inom en femårsperiod bör bli likvärdigt med bidraget till studiecirklar. Vad kulturutskottet här anfört med anledning av motion Ub213 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.